

Pensionärs- och tillgänglighetsrådet

Pensionärs- och tillgänglighetsrådet

Plats och tid	Forsaleden, förvaltningshuset i Bräcke 2025—10—02 klockan 09:00-11.26.
Ledamöter	Bo-Göran Danielsson (C), kommunstyrelsen, ordförande Marina Mellgren (M), förtroendevald, kommunfullmäktige Birgitta Franzon, SPF Seniorerna Gimådalen Elisabeth Andersson, PRO Bräcke Ann-Katrin Stagervall-Bengtsson, PRO Kälarnebygden Sven Gunnar Andersson, PRO Revsund Inger Berggren-Lundqvist, PRO Bräcke
Övriga deltagare	Anneli Valter, socialchef Therese Tander, biträdande socialchef Robin Loo, avfallschef, Vatten & Miljöresurs Marit Råbock, nämndsekreterare

Bo-Göran Danielsson, ordförande
2025-11-05

Justerande			Utdragsbestyrkande
------------	--	--	--------------------

Innehåll

1. Mötet öppnas, upprop, fastställande av dagordningen	4
2. Föregående minnesanteckningar	4
3. Information från vård- och socialavdelningen	4
4. Översiktsplan 2040	7
5. Nya regler kring avfall, fastighetsnära insamling	7
6. Rapport från boenderåd samt brukarråd	10
7. Information från organisationerna	10
8. Övriga frågor	11

1. Mötet öppnas, upprop, fastställande av dagordningen

Ordförande Bo-Göran Danielsson förklarar mötet öppnat och genomför upprop av de medverkande. Tjänstgöringen framgår av närvarolistan på sidan 2. Pensionärs- och tillgänglighetsrådet fastställer dagordningen enligt utskickad kallelse. Övriga frågor anmäls.

2. Föregående minnesanteckningar

Ordföranden går igenom minnesanteckningarna från den 8 maj 2025. Minnesanteckningarna läggs därefter till handlingarna.

3. Information från vård- och socialavdelningen

Anneli Valter, socialchef och Therese Tander, biträdande socialchef, berättar om verksamheten inom avdelningen.

Sommaren

Det har varit lugn inom avdelningen under semesterperioderna. Personalen har varit frisk och det har varit en del tomma rum så det har inte varit några stora problem. De säger att det varit den lugnaste sommaren på många år. Det har inte uppkommit några betalningsanmärkningar till regionen under sommaren (på grund av att kommunen inte kunnat hämta hem patienter som varit färdigbehandlade på sjukhuset). Man har infört veckouppföljningar inom verksamheterna, vilket har visat sig ge bra respons.

Sommarbonus

I många kommuner har det införts en sommarbonus, en summa pengar som betalas ut om vikarier arbetat ett visst antal timmar under sommaren. Det är svårt att rekrytera vikarier, så även Bräcke införde sommarbonus. I år ligger summan på 6000 kronor, då ska vikarien arbeta minst 360 timmar under sommaren, ett spann på 12-veckor. Det motsvarar ungefär arbetstid motsvarande 75% av heltid. Det är viktigt att säkerställa att ordinarie personal får sin semester, det är kostsamt både ekonomiskt men framför allt för personalens återhämtning att bli inbeordrad under ledighet. I år har 14 personer tjänat in sommarbonusen, och personalen har fått sin semester som de ska ha.

Feriepraktik

Under sommaren erbjuder kommunen ungdomar i årskurs 8, 9 samt första året i gymnasiet möjlighet till feriepraktik (brukar kallas sommarjobb). Några av ungdomarna har valt att testa på vårddyrket, förhoppningsvis kan det skapa ett intresse av arbetet inom vården framöver. Feriepraktikanterna ersätter inte ordinarie personal, utan är där för att lära sig mer om yrkena och knyta kontakter för framtiden. Under sommaren 2025 har det varit feriepraktikanter på de tre särskilda boendena samt inom en hemtjänstgrupp.

Kostnadsreduceringar

Kommunstyrelsen har gett uppdrag att genomföra ett antal utredningar, flera är riktade mot vård- och socialavdelningen, i syfte att reducera kommunens kostnader. Avdelningar har bland annat tagit fram rapporter kring kommunens förväntade behov av platser på särskilda boenden på en 15-årsperiod och hur kostnader ska kunna minskas inom hemtjänsten.

- Hemtjänst:

Gällande kostnadsreduceringar inom hemtjänst har det redan påbörjats arbete. Bland annat arbetas det med:

Kontinuerliga uppföljningar av schemaplanering och tätare genomgång av verksamheternas ekonomi/budget.

- Månadsmöten med enhetschefer, där det bland annat diskuteras effektiviseringar, ekonomi och likvärdig hemtjänst.

Man följer även upp antal hemtjänsttagare, liksom demografi och restid för att säkerställa att arbetet utförs rätt och effektivt.

Det kontrolleras hur mycket tid som krävs på administrativa arbeten

Avdelningen kommer föreslå en ny budgetmodell för hemtjänsten, då man anser att nuvarande blir missvisande. Budgetmodellen för kommunens särskilda boenden utgår från nyckeltal och blir mer exakt per budgetår. Gällande hemtjänsten beslutas budget efter hur det såg ut för 18 månader sedan, och för en verksamhet som behöver hantera snabba förändringar på kort tid riskerar siffrorna, och därmed budgeten, att bli missvisande.

Man gör tätare uppföljning i ärenden där biståndshandläggare beviljat mycket tid för hemtjänst (kallat stora hemtjänstbeslut), för att kontrollera om behoven kvarstår eller om omfattningen ska ändras.

En del av arbetet är kulturförändring. En hel del arbete görs av gammal vana, eller "jag har alltid jobbat såhär, tänker jag fortsätta med". Det är viktigt att alla i personalstyrkan vet vad som gäller och vilka arbetssätt och rutiner som används idag. Det är ett kontinuerligt arbete.

Utredningen är klar och inlämnad till kommunstyrelsens nästkommande sammanträde den 15 oktober.

Therese understryker att uppdraget inom vård och omsorg handlar om att ge bra kvalitet till de äldre, det ska vara kostnadseffektivt och arbetsmiljön för medarbetarna ska vara bra. Vid nästa pensionärs- och tillgänglighetsråd kommer mer information om utredningen lämnas.

Det ställs en fråga om den så kallade *minutenstyrningen*. Det har inkommit förslag att det ska tas bort. Avdelningscheferna menar att det kommer kvarstå just nu. Det

pågår vissa diskussioner nationellt om hur väl det fungerar, men än så länge finns inget bättre alternativ. Inom omsorgsverksamheterna arbetas det mycket med att minska outnyttjad tid, bland annat kan personal arbeta inom andra verksamheter. Det är inte ovanligt att personal går mellan avdelningar på boendena, eller att hemtjänstpersonal stöttar upp på boenden och tvärtom, vid behov. En ledamot i pensionärs- och tillgänglighetsrådet föreslår att de i stället kan utföra andra uppgifter, till exempel social samvaro med de äldre. Det är en insats som kräver biståndsbeslut, det är inget som personal eller enhetschef kan bestämma själv.

Det krävs mycket personella resurser för att utföra en god hemtjänst, det händer dock att det är lite för omfattande ibland (till exempel kan den beviljade tiden ändras beroende på förutsättningar för den enskilde biståndstagaren). Då behöver även arbetsförutsättningarna ses över för personalen.

- **Särskilda boenden (säbo)**

Även på särskilda boenden ses arbetet med kostnadsreducering över. Där har det införts en del arbeten:

- Veckouppföljning på samtliga säbon, började under hösten 2025.
- Administrationstid ska ses över och planeras om
- Sjukskrivningar ses över
- Noggrann kontroll av verksamheternas ekonomi och hur de förhåller sig till sin budget
- Aktivitet i multiaccess
- Arbetsmiljön för personalen
- Arbetstidsmått ses över. Efter diskussion med facket har man gjort om mått, och ändrat arbetstider så det inte blir en topp under dagen (dvs, det är inte fler anställda än vad som krävs under dagen). Även nattarbetstid ses över.

Det är viktigt att ha i åtanke att de boende idag har helt andra behov än för bara några år sedan. Många som blir hemskickade från sjukhuset (då de är färdigbehandlade enligt regionens rutiner) har stora och svåra vårdbehov.

Organisering kring SÄBO-platser

Det kommer behövas fler boendeplatser på särskilda boenden inom några år. Det finns idag fyra lättillgängliga platser i Kälarne samt tio till som kan iordningsställas relativt snabbt. Däremot är det ett problem kring säkerställande av personal och kompetens för att kunna öppna de platserna. Avdelningen planerar för olika insatser.

Gimsätra är i dåligt skick. Byggnadskonstruktionen är inte funktionell för ett särskilt boende, så det är egentligen inte ett förslag att försöka renovera. Det har gjorts

analyser tillsammans med personal från Samhällsbyggnadsavdelningen, och förutom att det kommer bli mycket kostsamt så är förutsättningarna inte möjliga för en del större renoveringsbehov. Ett förslag som diskuterats är att bygga ett helt nytt SÄBO. Det har tagits fram förslag, med hjälp av SKR:s (Sveriges kommuner och regioner. SKR är en medlemsorganisation som ger stöd och rådgivning till tjänstepersoner och förtroendevalda i landets kommuner och regioner) stöd kring planeringen framåt. Kommunstyrelsen kommer få ta del av den utredningen under sammanträdet den 19 november.

BPSD

Vid senaste sammanträdet fick pensionärs- och tillgänglighetsrådet information om BPSD, nu lämnas återrapportering u. Det arbetas med frågan. Man har börjat samarbeta med Bergs kommun, då Bräcke inte har någon egen utbildare i systemet. Tillsammans med utbildare från Berg har ett antal anställda fått lära sig systemet. Många har fått utbildning, vid någon tidpunkt, men alla är inte aktiva (dvs, de gör själva inte arbetet med att lägga in informationen i systemet). Det finns idag många handlingsplaner som läggs in och ska följas upp.

Senior alert

Bräcke är en guldkommun, vilket betyder att vi är väldigt bra på det!
Handlingsplaner utarbetas och följs upp. Samtliga enheter inom kommunen är "gröna", det betyder att minst 75% av det som handlingsplanerna innehåller utförs.

4. Översiktsplan 2040

Pensionärs- och tillgänglighetsrådet är en av remissinstanserna för översiktsplanen och de har fått ta del av den information som gått ut via projektet. Pensionärs- och tillgänglighetsrådet har inga synpunkter de vill lämna vid sammanträdet.

5. Nya regler kring avfall, fastighetsnära insamling

Robin Loo, avfallschef vid Vatten & Miljöresurs (förkortas VMR, ett kommunalt driftbolag som ägs av Bergs, Bräcke och Härjedalens kommuner) berättar om en ny lag som ger nya förutsättningar för avfallshantering.

Lagändring

Avfallsförordningen (2020:614) har ändrats i stor omfattning i och med Förordning 2025:820.

Orsaken till de nya lagändringarna är i grund och botten ett EU- direktiv. Inom EU finns överenskomna mål för att förebygga avfall och öka materialåtervinningen. I Sverige är vi generellt dåliga på det, enligt EU-kommissionen. Dessutom går omkring 60% av avfallet till förbränning i stället för återvinning. I Jämtlands län har mängden insamlat avfall minskat de senaste åren. Det var en tydlig topp år 2018, samt pandemiåren 2020–2021, därefter har det minskat igen (källa: Avfall Sverige).

EU-kommissionen konstaterar i sin varning att "Sverige har en låg återvinningsgrad när det gäller papper, kartong, plast och biologiskt avfall i det separata insamlingssystemet och, rent generellt, glest inrättade sopavlämningsplatser" (återvinningsstationer). Det är också genom EU-kommissionen som förslaget om separat insamling närmare "källan" (hushållen och företagen) kommer. Orsaken till förslaget är för att säkerställa en hög återvinningsgrad i hela landet och syftar till att öka resurseffektiviteten, skapa långsiktighet och bättre planeringsförutsättningar för företag och kommuner och främja investeringar i innovativa tekniska lösningar.

Återvinningsstationer

Robin berättar först att det planeras för nya behållare på återvinningsstationerna. De som används idag är öppna, vilket ställer till en del problem då fåglar och vind kan göra så att sopor hamnar på backen. VMR har varit och besökt andra kommuner där de använder stängda modeller på återvinningskärlen som verkar fungera mycket bra. VMR siktar dessutom på en fördubbling av antalet återvinningsstationer till år 2027.

Fastighetsnära insamling

Förordning 2025:820 om ändring i avfallsförordningen (2020:614) kommer med en del nya regler, bland annat just om fastighetsnära insamling. Det har funnits regler om det tidigare, men är numera lagkrav.

Lagen beskriver vad fastighetsnära insamling betyder: insamling av avfall från en fastighet där avfall produceras, eller om insamling från fastigheten inte är möjlig med hänsyn till trafiksäkerheten eller till fastighetens utformning eller lokalisering, insamling av avfall från en plats så nära fastigheten som möjligt, dock högst 400 meter från gränsen till fastigheten (enligt 1 kap 8 § Avfallsförordningen (2020:614), ändringen gjordes enligt Förordning (2025:820)).

Det innebär i praktiken att sopsorteringen som vi just nu åker med till återvinningsstationer numera ska kunna hämtas vid fastigheten. De förpackningar som är reglerade i lag är:

- papper
- plast
- glas- (färgat och ofärgat)
- metall

Det står inget i lagen om returpapper då det minskar stadigt. Livsmedels- eller köksavfall (utöver matolja, det är fortsatt återvinningscentralen som tar emot) och restavfall kvarstår som tidigare.

Lagen att kommunen ska tillhandahålla en fastighetsnära insamling (som mest 400 meter bort från fastighetsgränsen) börjar gälla den 1 januari 2027, däremot har möjligheten att införa det funnits sedan tidigare.

Fastighetsnära insamling vid flerbostadshus

I flerbostadshus är det fastighetsägaren som ansvarar för att det finns förutsättningar för de boende att återvinna sina sopor på rätt sätt. Det ska finnas en plats, där det finns specifika kärl för de olika soporna. Kommunen och fastighetsägaren får komma överens om att olika avfallsslag kan hämtas på olika platser. Kommunen får även samla in annat avfall fastighetsnära, utöver det lagstadgade. Det är däremot inget krav.

Fastighetsnära insamling vid småhus

För boende i villa (*småhus*, enligt Skatteverkets benämning. Småhus inkluderar fristående villor, radhus, kedjehus och parhus, och även kolonistugor, attefallshus och andra mindre hus om de är inrättade för boende, och är ett begrepp för fastighetstaxering) är det upp till ägaren att själv ta hand om sin återvinning. Det avvaktas med insamling vid privatägda *småhus* just nu, då det är en ny lag och det är inte helt säkert hur den ska tolkas enligt Robin. VMR har redan börjat kolla på möjliga sätt att hantera den fastighetsnära insamlingen vid småhus, ett antal kommuner har redan infört det.

Kärl

Det finns två varianter som VMR tittar på för *småhus*/fristående villor. Det ena är att ha två större kärl (i stil med de gröna restavfallskärlen som används idag) som har fyra fack i vardera. I dessa fack sorteras olika sopor, vilket vid hämtning fördelas i olika kärl i bilen så de kan återvinnas på rätt sätt. Det här har pågått under ett antal år redan, så tekniken är inte ny. Det kräver dock nya bilar, men bilarna har en planerad livslängd på omkring 5 år så det innebär inga större problem för VMR, menar Robin. Tanken med detta är att ena kärlet töms oftare (innehållandes sopor som ofta blir i större mängd, till exempel köks- och restavfall), det andra kärlet töms mer sällan.

Det andra förslaget som finns är att varje fastighetsägare får två extra kärl, för plast- och pappers (papp) återvinning, utöver de redan existerande köks- och restavfallskärlen. Då finns det i dagsläget inga kärl för glas eller metall. Några kommuner i länet ska testa den senare modellen, dock inte inom VMR:s ägarkommuner.

Vad gäller fritidshus krävs det politiskt beslut i hur återvinningen ska utföras. I andra kommuner finns exempel på specifika kärl för köks- och restavfall vid ordinarie återvinningsstationer, för att helt slippa säkerställa tömmande av kärl vid fritidshuset. Det är en modell som VMR ser positivt på, det skulle förenkla mycket för både fritidshusägarna och för hämtningen av soporna.

Omlastningsstation

Kommunfullmäktige i Bräcke kommun har den 1 oktober 2025, § 175, beslutat att utöka investeringsbudgeten för renhållningsinvesteringar för att VMR ska kunna bygga en omlastningsstation i kommunen. Omlastningsstationen skapar möjlighet att lagra insamlat avfall innan det tas vidare till sluthantering. Idag transporteras det till Östersund. En omlastningsstation skulle vara en investering både ekonomiskt och för miljön. Det förväntas inte krävas någon taxehöjning då det också beräknas innebära besparingar.

6. Rapport från boenderåd samt brukarråd

Punkten utgår, inga rapporter från eller personer som kan delge information under sammanträdet.

7. Information från organisationerna

Organisationernas företrädare i rådet berättar om vad som är aktuellt sin verksamhet.

PRO Kälarnebygden

Nyss uppstartat efter sommaren. Föreningen har åkt med Ådalen 3, en båttur med skärgårdsbuffé. De håller igång aktiviteter som vattenjumpa och höstmöten är på gång. Kanelbullens dag ska firas den 4 oktober.

PRO Bräcke

Deltog på sensommarfesten i hamnen där de värvade medlemmar. Surströmming har inmundigats. De har också varit på besök på Riksdagen. De fick visning av flera riksdagsledamöter från länet, bland annat Anna-Caren Säterberg. De hade även en professionell guide som visade dem runt, de fick till exempel information om porträtten av tidigare ministrar med roliga kuriosas. De var ett drygt tiotal personer som deltog. De stannade två nätter på hotell i Stockholm. Utöver det har de sina vanliga aktiviteter som pågår med möten, bingo, sittyoga och mycket annat.

PRO Revsund

Föreningen är nu sammanslagna med PRO Bodsjö. De har haft en gemensam sammanslagningsfest och möte. De har valt att ha sina träffar i Revsund för att det ska hamna lite mitt i, lagom långt att åka för så många som möjligt. Styrelsemöten har de annars i huset där Bio Gen Active låg tidigare. Föreningen har skapat en gemensam aktivitetsplan.

SPF Seniorerna Gimådalen

Har ätit surströmming i Stavre. De har planerade styrelsemöten varannan månad, i Gällö. Den 22 september hade de en träff tillsammans med Bertil Norbeck i Revsunds sockenstuga, där de pratade om gamla dansbanor i Bräcke kommun.

Den 20 oktober ska man ses för en gemensam lunch, sedan ska de åka vidare för studiebesök på Bräcke Forest. De har planer på ett möte den 19 november, på Bräcke församlingshem, där de kommer få höra berättelser från Mongoliet. De har också haft möte med tre andra föreningar, då hade de träff i Revsunds församlingshem, bland mycket annat.

SPF Seniorerna Östjämtland

Föreningen deltog inte på sammanträdet.

Strokeföreningen Östjämtland

Föreningen deltog inte på sammanträdet.

Hjärt- och Lungsjukas förening Östra Jämtland

Föreningen deltog inte på sammanträdet.

8. Övriga frågor

Funktionshinder

Det frågar om det är det något på gång som berör äldre eller personer med funktionshinder som är relevant i kommunen just nu? Inget specifikt, men ordförande tycker att det är viktigt att medverkande i rådet också kommer med inspel, om frågor som är viktiga för dem och som de önskar få mer information om.

Parkering i Bräcke

Det frågar också om parkeringssituationen i Bräcke. Hur går det med parkeringsvakterna, och hur mycket har det kostat/gett kommunen. Det har gjorts en utvärdering, samhälls- och näringslivsutskottet har tagit del av den och det kommer att överlämnas till kommunstyrelsen under hösten.

Det har också inkommit några frågor via mail, de besvaras nedan.

Hur ser utbildningsgraden inom äldrevården och mer specifikt inom demensvården?

Utbildad personal

70% inom vård och omsorg utbildade undersköterskor, dessa är ganska jämnt fördelade mellan hemtjänst och särskilda boenden.

Demensutbildning – ingår i undersköterskeutbildningen. Det finns dock ett fåtal som har mer utbildning, till exempel har Bräcke idag två personer som är Silviasystrar (utbildade på Silviahemmet). Det finns även personal med specialistkunskaper inom palliativ vård. Det finns inga tjänster som är direkt riktade mot demensvård specifikt, men demensteamet arbetar brett mot samtliga verksamheter. Det finns även utbildningar för personalen att gå internt, bland annat webbutbildningar (bl.a. via demensförbundet) så kunskap finns att hämta.

Kommunen har också haft medarbetare som gått *Äldreomsorgslyftet*, en studiemodell där den anställda studerar 75% och arbetar 25%. Det är en insats som betalas av Socialstyrelsen. Bräcke har deltagit sedan 2020. Det är en undersköterskeutbildning. Det är den anställda som själv söker utbildningen.

Avvikelserapportering

Det ställs även en fråga kring avvikelserapportering då det förekommit i media att det inte hanteras rätt i alla kommuner. Bräcke har mycket avvikelserapportering. Det följs också upp, månadsvis. Det är enhetscheferna som ska lägga in rapporteringen i systemet. Vad som kan uppmärksammas är att vissa verksamheter har fler avvikelser än andra, men det är tydligt påtalat att det ska läggas in från avdelningschefernas håll. "Har man inga avvikelser är det något som inte stämmer", menar avdelningscheferna. Vissa anmälningar har lett till IVO-anmälningar, både lex Sarah och lex Maria, så det arbetas aktivt med frågan.

Språkförståelse

En fråga gäller språkbrister inom omsorgsverksamheterna, vilket menas fortfarande är ett problem. Therese Tander berättar att det finns språkutbildare i kommunen, och det finns utbildade språkombud inom samtliga av vård- och omsorgs verksamheter. Therese betonar att det inte bara handlar om att prata svenska, utan om olika former av kommunikation, till exempel kroppsspråk. Språkombuden har tillgång till metoder för att arbeta med språket. Vissa informerar under sina arbetsplatsträffar, andra har årshjul där det planeras in, men det arbetas aktivt med frågan i verksamheterna.

Anställningspolicys

En fråga som inkommit handlar om det finns policys kring anställning av vårdpersonal? Det finns ett antal policys som rör anställning på Bräcke kommun, bland annat medarbetarpolicy och policy för personalpolitiken, dock ingen som riktar sig specifikt mot vårdpersonal.

Hyra av samlingslokal

Finns det möjlighet att hyra Sjölyckans samlingslokal eller Rutiga rummet?

Det gör det inte, det är till för hyresgästerna som kan boka rummen för eget bruk. Kommunen har ingen verksamhet i varken Sjölyckans samlingslokal eller i "Rutiga rummet" på Lokatten.

Återvinning trädgårdsavfall

Robin Loo får också en fråga, om varför det inte finns möjlighet till återvinningen av trädgårdsavfalls i Gällö, på ett bra sätt. Det önskas en liknande modell som finns i Brunflo eller Odenskog, där man enkelt kan köra in med bilen och slänga det man vill bli av med på marken. Idag slängs det i en container. Robin menar att det är plats- och pengabrist som står i vägen för det.